

Inserati se sprejemajo in velja
ristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat.

12 " " " " " 2 " "

16 " " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskani se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovna
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo
(administracija) in ekspedicija na
Dunajski cesti št. 15 v Medija-
tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Rečne ulice
št. 5.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Resna beseda Slovincem v prevdarek.

(Konec.)

III. Zdaj bi imel sicer nehati, pa nekega
prašanja, o katerem se je zadnje dni toliko go-
vorilo, ne morem molčé prezreti. Mislim pa
prašanje: Ostane li „Slovenec“, kar je, ali
postane naj dnevnik?

Proučil je to prašanje gotovo „Narod“
sam s svojo nam usiljeno borbo. Razun prav
malega števila naročnikov, ki je tako željo
vedno v srcu gojilo, ni na dnevuik menda
nikdo mislil; večini se od tega tudi sanjalo
ni. Pred več leti je bilo po enakem viharjem
vremenu enako prašanje pač tudi na dnevnem
redu; a večina se je izrekla zoper dnevnik.
Ker naš denarni stan ni bil, kakor „Narodov“,
ki je imel delnice in lastno tiskarno na raz-
polaganje, se je odbor večini udal ter se na
dnevnik ni več mislilo. Ali zdaj je vihar ne-
nadoma pepel s površine popihal in iskra stare
želje po dnevniku se je vnela ter gori z veli-
kim plamenom. Skoraj smemo reči: kolikor
dopisov toliko opominov in želj, naj postane
„Slovenec“ dnevnik. In res ne dá se tajiti,
da je potreba dnevnika večja, kakor kdaj po-
pred.

1. Nas „Narod“ tako rekoč sam k temu
sili. Mogoče — tudi verjetno — da tega namena
ni imel, znabiti pa ravno nasprotnega;
ali vendar na vedno zabavljanje zamore odgo-
varjati le dnevnik. Gotovo je „Slovenec“ za-
volj trikratnega izhajanja na teden vselej na
slabejšem; naj slabejše bi pa bilo za sloven-

sko ljudstvo, ko bi „Slovenec“ celó nehal, in
če hoče biti „Narod“ res naroden, sam ne more
tega želeči. Zato smo tudi rekli: Naj bi kato-
liško-konservativnega lista ne imeli, biga mogli
obuditi; ker ga pa že imamo, storimo saj
ložje delo in — spremenimo ga v dnevnik.

2. Gotovo je pristojno, da večino ljudstva
in njegova katoliško-politična načela zastopa
dnevnik. „Narod“ skoraj da večino sebi pri-
pisuje, ker večkrat se je že pobahal: „Naša
je mladost in inteligencija, razumnejši del
Slovencev.“ To sicer ni popolno res, je pa žali-
bog veliko preveč res. Kako je vse to prišlo,
naj bere, kdor rad, članek „Slovenec“ in „Sl-
Narod“ (Slov. št. 91 l. 1877), je prav zanimiv
članek.

Kar je „Narod“-ovega mnenja, je res ve-
čina sedanje šolske mladosti (druge le neko-
liko) in večina uradnikov, zlasti tistih, ki so
se šolali na vseučiliščih ter še nekoliko za-
nameček iz vsih stanov; večina slovenskega
ljudstva pa vse to še zmirom ni. In če ima
manjšina dnevnik, se spodobi, da ga ima tudi
večina, ki gotovo ne šteje niti manj mladine,
niti manj inteligencije med svoje ude, kakor
„Narod“-ova liberalna stranka.

3. Narodnjaki morajo delati, kolikor mo-
goče, da se nesreča brezvernosti ali verne vne-
marnosti od slovenskega ljudstva odverne. Go-
tovo bo pa to delo „Slovenec“ — dnevnik ve-
liko lažje in boljše izvrševal, kakor pa „Slo-
venec“ v svojem sedanjem delovanji. „Narod“
pa naj ne bo, kdo vé, kako ponosen na svoje
liberalno delovanje, ker sreče, blagostanja in

zadovoljnosti ni prav nikomur prineslo. Libe-
ralna mladost in liberalni vradniki so pač že
na svetu mnogo zmešnjav in homatij napravili,
države pa propada še niso nikoli nikjer rešili.
Kakor nalašč nam pride dopis iz Jalape, ki
popisuje sad liberalizma. Pa, čemu se tako
daleč ozirati; pogledjmo le, kako srečo in bla-
gostanje je liberalizem prinesel Franciji, Italiji,
ali da od družih molčimo, v zadnjih letih Bel-
giji; še bližje pa imamo izglede v domačih de-
deželah. Res bi mogel človek pijan, slep ali
pa obseden biti, naj bi hotel tako stanje pravo
srečo imenovati. Gospóda, liberalizem pač mar-
sikomu dopada, ker se lahko z njim živi, do-
kler cveté, a gorje, kadar sad rodi! Stavimo,
da tudi „Narodu“ in njegovim ne bo dopadel.
Že zdaj sad nekoliko okušamo, pa bomo ga še
v drugače, če se temu v okom ne pride. Mar
tedaj ni res potrebno, da se z vednim pojasno-
vanjem, preresetovanjem in podučevanjem po-
maga, da bi solnce resnice mračne oblake in
morivne megle liberalizma pred predrla ter
razpodilo? To je naloga katoliško-političnega
dnevnika, naloga res vredna truda in požrtvo-
valnosti. Če hoče „Narod“ izvzemši vero in
verske reči s „Slovincem“ za blagostanje slo-
venskega ljudstva delati (kar brez zatajevanja
svojih načel saj deloma lahko stori), toliko
boljše, imata prostora in dela oba dovelj. De-
lata lahko toliko vspešniše, če še „Slovenec“
dnevnik postane, ker sta potem oba ene vrste
in ene veljave, kar pa zdaj v pomočkih delo-
vanja nista. Tako pa — če namreč hočeta
„Narod“ in „Slovenec“ z nasprotnim priza-

Anton Fúster.

*

Da je v mladosti
Nekaj norosti,
Nobeden ne more odvzeti;
Novo vino mora vreti.
Pust' naj se bo kri ohladila,
Se bo že pamet zavrnila;
Mošt bo vino:
Tak je z mladino.

Ta prilika pesnikova se ne potrjuje pri
nekdanjem Kranjcu, sedanjem starem Ger-
mancu; komu pa ni v mislih kranjski prego-
vor: Star norec — hud n'orec? — Ro-
dil se je Fúster Anton v Radolici 5. jan.
1808, posvečen za mašnika l. 1832 je služil
nekaj v Ljubljani, nekaj v Trstu in v Gorici,
potem na Dunaju, kjer je v norškem letu 1848
sam znorel, bil prognan v Ameriko, ali po-
miloščen stari Fúster (še ne bister) prišel na-
zaj — v Gradec, poznej na Dunaj, kjer se je
4. t. m. vseučilišnikom pri njihovi pangerman-
ski zabavi kot soroden strah (morski ptiči pred
nevihti) prikazal vže po polnoči ter jim go-
voril v viharju.

„Vaterland“ v št. 307 piše: „Vom
gestrigen Universitäts-Commers“. So
erschien unter Anderen um 1 Uhr Nachts,

also erst nach der Geisterstunde, ein Reve-
nant von 1848, der ehemalige Feldpater der
akademischen Legion, Herr Fúster, stürmisch
acclamirt, gestützt von einigen Studenten, auf
der Tribune. Herr Fúster breitete die Hände
„segnend“ über die Versammlung aus und
sprach: „Die Sprache bleibt hinter den Ge-
fühlen zurück. O, die schöne Zeit des Acht-
undvierziger-Jahres ist längst vorüber. Da war
ich ein kräftiger Mann; statt des Crucifixes
trug ich 's deutsche Schwert. Aber das Herz
bleibt ewig jung und die Liebe fürs Vaterland
ist unauslöschlich. Ich sass an den Gestaden
Amerikas und blickte hinaus in den Ocean.
Ich dachte an die Heimat. Ich war im Exile,
in der Verbannung, wie die Alten sagten, elend.
Ich liebte mein Vaterland, wie man die Mut-
ter liebt, ich liebte mein neues Vaterland wie
die Braut, aber über die Mutterliebe kommt
nichts im Menschenleben. Mich trieb es zurück
in die Heimat. Ich fand die Austria in ihren
Söhnen, in den Jüngern Minerva's verjüngt.
Es sind dreissig Jahre vergangen, ich sehe
dieselbe Jugend, dieselben Prachtge-
stalten, wie sie in dem Jahre 1848
kämpften.“ (Stürmischer Beifall). —

L. 1848 na pr. so poročale „Novice“ (str.
138) o njem: „Vse se čudi nad obnašanjem

našiga rojaka, g. profesorja Fistra na Du-
naj“. Pa kaj pravimo: našiga rojaka, ker je
v vertincu svobodnosti že davnej Radoljco
pozabil! Smešno je brati, kaj de je 7. rožnika
Pražkim učencam v dvorani Dunajskiga vse-
učeliša govoril: „Als Priester (!) kann ich we-
niger den Gedanken der Nationalitäten,
vielmehr muss ich den Gedanken der Mensch-
heit auffassen (?) und in diesem Sinne zur
Einkigkeit und Brüderlichkeit mahnen.“ Kako
je neki to, de bi g. Fister, ki se v mnoge
reči vtikuje in ki je ves goreč za svobodo,
ravno za narodnosti clo nič ne porajtal, ko bi
mu Frankfortska burja prijetniši ne bila
kot čista sapa Triglava? —

Na sliko svojo, ktero je poklonil tedanjim
dijakom, je vpisal bil geslo: „Der studi-
rende Jüngling ist der lebensfrische
Ausdruck des Zeitgeistes.“

Kot nemški pridigar v stolnici sv. Niko-
laja je še pred natisom Prešernovega „Kerst
per Savici“ govoril nekaj popolnoma v
njegovem smislu (str. 175):

Na tleh ležé Slovéntva stebri stari,
V domačih šegah vterjene postave;
V deželi parski Tesel gospodari,
Ječé pod težkim jarmom sini Slave,
Le ptujcam sreče svit se v Krajni žari,
Ošabno nos'jo ti po konci glave,

našanjem v prijaznosti delati, bi imeli naj večje nade in poročstvo, da skoraj pride čas, ko bodo nesrečnega razdvoja in narodnega prepira konec in bodo vsi „viribus unitis“ za vse potrebe duševne in telesne Slovencev vzajemno delali. Naj bi zaželjeni dan skoraj prišel!

Konečno premislimo še, je li mogoče, da bi „Slovenec“ dnevnik postal?

In zakaj bi neki ne bilo? Če imamo le resno voljo, je tudi mogoče. Vir, po katerem časnik hrano dobiva, je dvojni, redni in izredni. Prvi je naročnina. Naročevajmo tedaj „Slovenca“ sami, pa tudi skrbimo, da še kakega družega naročnika pridobimo. Naj bi tudi mi „Slovenca“ ne potrebovali, pa „Slovenec“ nas potrebuje. Časnikarstvo je postalo dandanašnje neutajljiva moč, ktera napravlja mnogo dobrega ali hudega, s katerim se mora računati. In kakor hitro ne podpiramo neposredno dobrih časnikov, podpiramo posredno slabe. Dobro in slabo časnikarstvo se mi zdi, kakor kak vzdigovalni stroj. Kolikor večja ali manjša moč je na desni strani, toliko manjša ali večja je na levi. Res je to za nas dandanašnji hud davek; pa — ni drugače: Ali bojevamo zmagovajmo, ali pa brez boja poginemo. Z lastnim poginom potegnemo pa tudi ljudstvo za seboj. Drugi časi, druge potrebe, drugi načini vojskovanja.

Izredni vir časnikarske hrane je založni denar, ki se zlasti potrebuje takoj pri vstanovitvi dnevnika in pozneje za razne pričakovane in nepričakovane potrebe. Dnevnik stane tako mnogo denarja na leto, da proračuna skoraj povedati ne smem, da bi ne postal kdo obupen ter rekel: Saj je nemogoče. Pa nemogoče ni, če je le resna volja. Kar ni mogoče enemu, dvema, desetim, je mogoče mnogim „viribus unitis.“ In tu bi bilo najboljši zalogo in obstanek lista zagotoviti saj za nekaj let po delnicah. Tudi „Narod“ se je po delnicah na dan spravil in še zdaj od njih živi.

Kolikor smo čuli, so tudi skoraj vsi teh misel le zaradi velikosti delniškega zneska se ločijo. Nekteri svetujejo delnice izdati po 100 gold., drugi pa po 50 gld. Prvi pravijo: Po 50 gld. je premalo. Kdor ne more ali noče 100 gld. dati, jih tudi 50 ne bo mogel ali

hotel dati. Drugi pa mislijo, da se jih bo potem toliko več spečalo, ker tudi manj premožni se bodo lahko dobrega dela vdeležili. Jaz bi se skoraj k drugim bolj nagibal. Mnogo malo premožnih je dostikrat najboljši volje, zakaj bi se jim odjemala prilika, jo tudi v dejanji pokazati? Kdor pa premore, naj vzame dve, tri, pet delnic, ali še več, kolikor mu drago; tako je pomagano vsem in „Slovencu.“

Ker se pa tje vendar ne more delati, da se ne bode pozneje reklo: Coepit aedificare... Začeli so delati, pa niso mogli skončati, naj bi se vsi kteri hočejo kako delno vzeti, oglašili pri g. Klunnu ali pri opravištvu. Denarja pošljati bi takoj ne bilo treba, ampak pozneje, kadar bo sklep, da „Slovenec“ dnevnik postane, objavljen. Oglašiti se je pa treba nemudoma, ker cincanje ne rodi nikoli nič prida sadu (Roma deliberante Sagunthum periit) in ker je zadnji čas, da se vse potrebne reči za dnevnik preskrbijo.

Dragi Slovenci na noge tedaj! Naj se že vresniči opravičena želja narodnjakov po dnevniku. Ugodniših okoljšin in boljšega časa ne čakajmo več — lahko mogoče, da bi nobenega več ne pričakali. Denarja gotovo ne moremo boljše naložiti, kakor če ga žrtvujemo v podporo poštenega katoliškega lista. Nikomur ne bodi žal za-nj; časi so žalostni. Znabiti bi še radi dva, tri časnike ustanovili, da bi naval brezverstva in prekucij odvernili, naj bi bilo — prepozno! Mar naj nas naši nasprotniki še dalje teptajo ter plujejo na nas? Skoraj bi rekel „Naj“, ko bi mogel misliti, da nimamo toliko spoznanja, toliko vneme in toliko požrtvovalnosti, da bi se nesrečnim in zapeljivim naukom zdajnega časa ustavljati ne mogli in ne hotli. Pa — tega ne morem misliti. Tedaj: Z združenimi močmi: Vse za vero dom in cesarja!

J. J.

Politični pregled.

V Ljubljani 12. novembra.

Avstrijske dežele

V Lincu je pri volitvi velikih posestnikov stranka konservativna — in upamo, da

je Slovanom pravična stranka, zmagala s 7 glasovi večine. Izvoljeni so namreč s 57 glasovi proti 50 gg. Dürckheim, prelat Moser pa Hayden. Ta zmaga je jako pomenljiva. Ne samo da pridobimo tri glasove v državnem zboru, glavna stvar je, da bodo konservativci v deželni zbor gorenje Avstrije imeli tri četrtinke večine, in tako bo ta lepa in bogata dežela liberalnih gospodarjev rešena. Nemškutarija in liberalizem se bosta skrivala le še pri slovanskih renegatih in pri take sorte ljudeh.

V Spodnji Avstriji je dr. Felder postal deželni maršal namesto umrlega opata Helfferstorferja, opat melški Aleksander Karl pa njegov namestnik.

Slavno mesto **Tržič** hoče zopet enkrat svoje nemško lice pokazati, in se vdeležiti nemškega „parteitag“. Bati se je, da ne bi Tržičani pri nemškem shodu kranjski govoriti začeli, ker nemški dobro ne znajo. To bi skazilo celo slovesnost, in zato bi mi pravim Nemcem svetovali, naj Tržičanov nikar noter ne pusté, če se ti naprej ne zavežejo, da bodo molčali. Tudi Korošci se hočejo vdeležiti parteitaga, ker to je še tista dežela, kjer nemškutarija veselo cvete. Neki ljubljanski vradnik vabi tudi Kočevanje na Dunaj.

Vnanje države.

Francoska vlada že čuti kazni za svoje krivično ravnanje proti mnihom. Komaj se je narodna skupščina odprla, je že izrekla ministerstvu nezaupnico, valed ktere je hotel minister Ferry odstopiti. Prišle bodo pa še večje stvari. V nekem mestu se je zbralo 5000 ljudi za brambo samostana in vnel se je hud boj med ljudstvom in policjo ter žandarmerijo. Veliko je ranjenih. V eni poznejši seji je sicer večna zbornica ministerstvu zopet izrekla zaupanje, ali pomenljivo je vendar, da je neki vandejski poslanec očitno v zbornici rekel, da bode še v tej seji zbornice videl umirati republiko.

Angleška vlada ima svoj križ z Irci. Pravijo, da je irski punt neizogibljiv. Gladstone ima zdaj čez glavo opraviti z notranjimi zadevami in žalbog da ne bo imel časa na turške Slované misliti.

Al, de te jenja ta skeleti rana,
Ne boš posnel Katona Utikana!

Tožen in — pozvan na odgovor — se danjemu škofu A. A. Wolfu na opominj: V sto letih se v Krajni ne rodi deželni glavar (Gouverneur) — odreže: „Tudi škof ne, dokler ga ne naredé; naredijo naj ga, postavijo naj ga, pa je tudi rojen v Krajni poglavar!“ —

L. 1829/30 se je Anton Fuster učil slovenščine v drugem letu bogoslovja, in ohranili ste se dve pesmi, kteri je v Metelčici tedaj spisal za nalogi. Prva — prepisana v Gajico — se glasi:

Na ljubljanskim gradu.

Na višavi serce bolj puhti,
Visokejši duša hrepeni.
Kamorkol obernem tu oči,
Vse vse me brezkončno zveseli!

Pod menojo je Krajne velko mest'
Njemu hočem biti zmiram zvest.
Kamor gledam je široki dol,
Krim ga kráji pa gorenski Stol.

Prot polnoči gore mi stojé,
In kamnitne gláve k neb' molé;
Vstávljene od večniga Boga
Manjšajo vihar nam severja.

Tam se vidi bistre Save brod,
Préd Savice, zdaj kraljice vod,
Konec je polja ljubljanskiga,
Živa priča prida kranjskiga.

Če pogledam pa na drugo stran,
Veči je lepota vsaki dan;
Vidil sim pred malo let še grez,
V trate ga prem'ni dobrotljiv knez.

Kjer pred kratkim vesla pele so,
Si šim zdaj šumeti serp, koso.
Prid, življenje vidi se povsod;
Lepša vso deželo pridni rod.

V sredi venca je ljubljanski grad,
Ž njega vidim vsač'ga cvetja sad.
Vir modrosti božje v' tem zrak'
Najde, vidi umni lahko vsak.

„Tisti mož, izbrisan iz slovenskiga rodú, ki je v Dunajskim nepokoju veliko opraviti imel, pisal je o Fustru takrat („Novice“ 1848 l. 47) P. Hitzinger, je še v šolah narajši naslednjo pesem prepeval:

Holder Mond. du gehst so stille
In den Abendwolken hin;
Du bist ruhig, und ich fühle,
Dass ich ohne Ruhe bin.

To je: Mila luna, greš tihotno
V večera oblakih tje;
Si pokojna, jez samotno
Čutim brez pokoja se.

Ali niso te besede že morebiti pomenile, kakošni nepokojuje bo v poznejših letih?“ —

Kdor premišluje tega nepokojnega moža nepokojno delovanje ali počenjanje in njegovo spremembo, pritrdil bode, da se je prav sam v šolskih letih opeval v tej-le drugi še ohranjeni basni:

Osel v levovi koži.

Osel postopa prav leno okrog,
Levovo kožo zagleda v berlog,
Koj jo obleče, tako se mu zdi:
Bali se bodo kraljeve moči.
Ino živinče, ki védo koj ni,
De osel neumen v kralji tiči,
Hudiga leva se vsako boji
Ino prestrašeno v kote beži.
Zdaj gospodarja zagleda oslon.
Teče prot njemu strašit ga štoklon.
Ta pa oslon spozna koj lahko,
Zgrabi ga, smeja se, reče takó:
„Drugi so mislili: Lev nas podi.“
„Jaz pa: Oslon zdaj prot meni leti.“

Kam v' ti basni pes taco moli,
Vidiš, če imaš le zdrave oči.

Bo-li dvakratni odpadnik — verski in narodski — apostat in renegat — stari Fuster se kedaj spametoval? Bo-li našel mir, pravi mir in pokoj? Poreče-li s starim Göthejem, v čegar duhovitem, atudipaši vzlasti duhoviti šolski mladini tolikanj, oh! tolikanj nevarnem humanizmu in naturalizmu se je vedno zibal, vsaj na večer svojega življenja:

„Und mich ergreift ein längst entwöhntes Sehnen
Nach jenem stillen, ersten Geisterreich —?“

Bog daj!

Resnicki.

Izvirni dopisi.

Iz Čateža pri Kostanjevici. 9. novembra. (Jesen. Pomanjkanje. Izselovanje.) Letošnja jesen nam je žalostno pretekla, nikjer veselih obrazov kakor druga leta; kako bi se zamogel tudi ubogi kmet veseliti, njegovo najlepše upanje, vinogradi so ga letos ogoljufali, kmetovalci, ki so vlani in drugekrati pridelali po 100 veder in čez, ga imajo letos po 2, 3 vedre. Trikratna toča, in kar je ta pustila, nam je pobral še palež. Strueno žito se je moralo pokositi. Jesen nam je sicer skrbela za to, da nam ne bo treba ravno stradati, dala nam je še precej obilno ajde in koruze, ali kodi se bo jemal tako potreben denar za davke, obresti, obleko in druge reči. Dolenjec je res tolikrat usmiljenja vreden. In še zadnje upanje nam je šlo po vodi. Obetalo se nam je iz milih darov semena za zimsko setev ali pa denarna podpora, a vidili nismo ne enega ne drugega. Kdor je hotel sejati, se je moral na novo zadolžiti, ali pa polje prazno pustiti. Zakaj se niso milostni darovi razdelili o času, o katerem so jih ljudje najbolj potrebovali?

H koncu naj izrečem še eno osebno misel in željo. Mnogoterim našim kmetovalcem se v naših krajih slaba godi, in kakor nam časopisi vsaki dan naznanjajo, mnogo jih roma iz srečne Evrope v srečnejšo Ameriko. Marsikteri listi so Slovencem priporočali, naj mesto v Ameriko rajši odpotujejo v južno Bosno in Hercegovino, k svojimi bratom, tudi Slovanom, kjer jim vlada ponuja jako ugodne pogodbe. In gotovo je, da si bo marsikdo izmed nas potrebnega kruha ondi iskal. Zraven tega nam je pa tudi v političnem oziru združenje z Jugoslovani potrebno. Ali ne bi bilo iz tega ozira dobro, da se naši narodni učitelji poprimejo tudi srbsko-hrvatskega narečja, kojega se jako lahko privadijo, in potem polagoma z njim pri slovenski slovnici seznanijo tudi svoje učence? Gotovo bi jim za življenje to mnogo več kotistilo, ko cela vrsta nepotrebnih predmetov.

R.

Soseska Velikadolina pri Kostanjevici. (Novi župan.) Nekoliko pozno. Dolgo smo čakali, vendar smo enkrat dočakali, mi reče pred par tedni kmet ob cesti sedeč: Česa, prašam radovedno? No, novega župana, odgovori kratko, saj je znano, kako smo težko čakali; nov je, če tudi je stari zopet izvoljen namreč gosp. Franc Hribar c. kr. nadpolkovnik in posestnik na Jesenicah, ki nam je popred že skozi 9 let v občo zadovoljnost županoval. Od neke strani se je dolgo delalo na to, da bi bile ovržene volitve odbornikov, a bile so potrjene. Dolgo toraj ni bilo razpisana volitev novega župana, in treba je bilo dregati, a prišel je čas, in z njim tudi nova volitev. Želeli so potem, da bi bil saj izmed teh odbornikov izvoljen za župana, kateri bi bil bolj po njihovi volji, pa tudi ta se ni posrečila. Hvalili so starega župana, da soseska še nikdar ni bila v takem redu, pa tudi to nobenega njihovih ni zamoglo spraviti na županski stol. Ljudstvo se tudi pri nas zaveda. Kaj je gosp. okrajni glavar pri tej priliki govoril, nečemo navesti, ker bi se morebiti še g. državnemu pravdniku čudno in neverjetno zdelo. Vprašamo pa: Kaj pa, ko bi se ljudstvo začelo zavedati tudi pomena njegovih besedi ter začelo gosposkam nasproti po njih ravnati? In nekteri, kričachi še upijejo, da duhovenstvo ljudstvo šunta. Menda saj še nismo raja, s katero bi smel vsak vstavoverec ali liberallec delati kakor bi hotel?

Iz Zagreba 10. t. m. (Potres.) To-

liko smo se osvetili, da bom poskušal vsaj nekoliko Ti opisati strašno nesrečo, ki se čuje da je zadela vso Hrvatsko, najhuje pa glavni grad, kraljevski Zagreb. Po svoji navadi odšel sem nekoliko minut pred pol osmimi z doma, češ, pred šolo se moreš na Strosmajerjevo promenadi še nekoliko sprehajati. Pridem na Jelačev trg — bilo je ravno par minut čez pol — kar naenkrat zemlja zabobni, pod nogami se vse ziblje in maje, hiše so počele poskakovati, z vseh streh na vseh straneh je bobnelo in ropotalo kamenje in opeke na ulico, ljudje na trgu so jokali in vpili, konji fiakarski, stoječi na trgu so poplašeni poskakovali, brez zavesti bežal sem proti sredi trga, mislil sem, da mora biti konec sveta. Popisati te strahote ni mogoče.

Ko sem se nekoliko osvetil, da sem videl, kaj je, bežal sem se v dom v groznem strahu in trepetu. Stanujem v novi hiši, a to veš sam, kako se moderno zida. Na potu sem videl sam strah in trepet, vse je bežalo pod milo nebo, mnogi še oblečeni samo za silo; tu so nosili bolne, tam ranjene, na vseh straneh stok in jok. Doletim v stanovanje — in hvala Bogu — našel sem svoje, ženo in dvoje dece — žive in neranjene, stoječe v sred sobe v kateri se ni videlo nič od dima in prahu, med kamenjem. Stene so vse križem pokale in od zidu luščile so se grude na kile težke in pokrile pod, a mojih vendar nobeden ni bil poškodovan. Čuvala nas je očitno roka božja — da sem jaz bil samo deset do dvajset korakov dalje, ubilo bi me bilo kamenje, ki je grmel s tretjega nastropja hiše, mimo ktere bi bil šel. Da deca niso tako zgodaj vstala, morala bi biti oba otroka mrtva, nju posteljci so bili polni debelih kamnenih grud. Na srečo smo kmali dobili voz, v katerem sem spravil lpreplašene, na pol nezavedne k rojakom, kjer je nevarnost nekotika manja.

A kaj da Ti rečem o celem mestu! Da je potres trajal samo eno ali dve sekunde dalje Zagreb bi bil samo strašna razvalina, pod katero bi bilo pokopano toliko tisuč ljudi. Ni je hiše, ki ne bi bila več ali manj poškodovana, v mnogih so se vdrli stropi, porušile stopnice, hodniki itd. Mnogo jih je zdaj čisto praznih. Duhovno semenišče so koj razpustili, ravno tako kadetsko šolo in plemički konvikt. Šole se ne bodo mogle odpreti, morebiti mesec dni ali pa tudi še več, ker do zdaj še ni bilo mogoče pregledati, koliko so poškodovane. Zvoni zdaj samo pri cerkvi sv. Marije, vse druge so več ali manj poškodovane, in toraj zaprte, najhuje stolna cerkev. Glavne oltarja ni več, oltarja, v katerem je bilo toliko dragocenosti in toliko umetnosti. Vdrl se je presbiterij, a kakor čujem danes, veli graditelj, da je nevarnost velika, da se bode vsa sesala. Veliki turen je počil in se nagnil, moral se bode gotovo podreti. Slavni doktor Rački, ki je v cerkvi maševal, je baje komaj a vendar le srečno izšel. Škoda samo v cerkvi iznaša več sto tisoč.

Cerkev sv. Katerine je tako poškodovana, da se bode morala gotovo vsa podreti. V tej je pri velikem oltarju maševal ravno g. katehet Nemčić. Podrl se je strop — v presbiteriju, en svetnik je padel ministrantu, mojemu učencu, na hrbet — a vendar sta oba mašnik in strežaj nepoškodovana. Posebno veliko je trpel kardinalov grad. Imel je ta dan dva gosta, prezv. vladiko Posilovića in ministra hrv. Bedokovića. Čudo Božje, da je vladika Posilović ostal živ. Ko je kanonik Kržan stopil v njegovo sobo, našel ga je skoraj zasutega z opekami in kamenjem a nepoškodovanega. Bolnice

so polne ranjenih, tudi jih je nekoliko umrlo; koliko, to se pri obči zmešnjava še ne ve. Nočoj so mnogi prenočevali na prostem, v vozovih, tudi so za silo napravili nekakove barake. Toliko za danes. Pojednostil še niso znane. Danes je mesto sploh nekoliko mirneje, dasiravno se mnogi boje, da bi moglo še kaj priti. Sreča je pri vsem tem ta, da se je ta strahota dogodila po dnevu a venjar ob uri, ko je bilo še malo ljudi na ulici, sicer bi bilo veliko več mrtvih. Srčni pozdrav vsem, povedaj materi. Z Bogom!

Iz Samobora, 10. nov. (O potresu.) Brzjavil sem vam, da nas je Samoborce 9. t. m. presilni potres obiskal, ki je mnogo škode naredil, zlasti cerkvi in samostanu frančiškano; ljudje po trgu so bili res silno zbegani, zdvojno kričeči, a v samostanu je vladala celo minuto potresa neverjetna hladnokrvnost: v tem tedaj je bila brzjavka pogrešno prepisana. — Včeraj in danes dohajajo semkaj Zagrebčani, ki pravijo, da si v prvostolnici neso življenja svesti. — — —

(Naslednje smo izpustili, ker je bilo vse povedano že v zadnjem listu.) Rokodelci in sploh siromaki so zadovoljni, češ, nam je saj Bog dela dal, ki smo ga pri ljudeh zastonj iskali. Ker je pa po Zagrebu, kakor sploh po Hrvatskem, judov kakor smeti, tako da je vse boljše v njih rokah, in da bi ti in njim slični brezvestniki s tujo nesrečo ne bogateli, brzjavilo se je poglavarstvom v Brežice, Celje, Gradec, Ljubljano in Gorico, naj se Zagrebu pošlje ljudi za delo. Po takem bodo marljivi pa varčni Krajci, ki se na delo razumijo, v Zagrebu dosti dela in zaslužka dobili in Zagrebčani ga bodo njim gotovo raje naklonili nego tujim Lahom.

St. Rupert 10. listop. 1880. Imeli smo dva dni po vrsti 8. in 9. t. m. potres. V ponedeljek se je zjutraj ob $\frac{3}{4}$ 6 samo enkrat, pa zelo močno streslo; v torek kmalu po $\frac{1}{2}$ 8 zopet zjutraj se je pa kakih 10—12 sekund tako močno treslo, da so se manj stoječa poslopja gibala in orodja v njih zvrnila, kjer je bilo več ljudi skupaj so se slišali strah naznanjujoči glasi: oh, joj. Tudi v bližnjem Mokronogu je oba dni bilo čutiti razsajati skrivno moč.

Domače novice.

V Ljubljani, 13. novembra.

(Surovost.) V četrtek zvečer je v „veseli“, družbi zopet „Slovenca“ sežgal neki Legat, vice-faktor v Miličevi tiskarni; iste družbe odelek se je potem podal v „Valvazorjevo“ kavarno, kjer se je rogovilenje nadaljevalo in zopet Slovenec vničil. Nek krojač Fr. Železnikar je posebno ropotal in strastno napadel gosp. J. Aléšovca, tam mirno beročega, kterege dolžec, da je pisal članek, ki se v današnjem listu konča. (Pisatelj je pristavil začetnici, toraj sumničenje krivo. Vredn.) V surovi agitaciji zoper „Slovenca“ se odlikujejo razen nekterih neznatnih ljudi posebno nekteri pisarji banke „Slavije.“ To pa ne bo zadrževalo, da bo „Slovenec“ s 1. januarjem 1881 postal dnevnik, naj še tako rogovilijo. — Gosp. Alešovec dobil je celó že žugalna pisma brez podpisov, čeravno ga več ko teden dni še v Ljubljani ni bilo in za pet listov nispisal nobene črke.

(Odborove seje Matične) se je 10. t. m. vdeležilo 17. v Ljubljani bivaajočih odbornikov. Po predlogu g. prof. Marna se bode g. Božidar Raič naprosil, da bi pregledal in vredil

V razove reči, ki bi jih potem Matica dala na svetlo. Ker g. prof. Vođušek nasvetuje vnovič izdati tudi njegove narodne pesmi, se sklene tudi o tej reči dogovoriti se z g. Raičem. Za pregled in vreditev narodnega blaga se ponuja g. Hubad, prof. v Ptui. G. Grasselli nasvetuje, ga vprašati, kako si on to vreditev misli. G. Kržič podpira ta nasvet, rekši, da je med narodnim blagom, ki ga je on že pregledal, mnogo malovrednih reči, in odgovornost vredovatelja velika. Tudi g. Marn temu pritrjuje in pristavlja, da je to blagovredinoma že natisnjeno, izvirnega pa je le malo, in to naj bi se objavljalo po časnikih. Po nasvetu g. Vođuška se izvoli za pregled poseben odsek, ki se bo potem z g. Hubadom dogovoril. Izvolijo se v ta odsek gospodje Vođušek, Zupančič in Tomšič. — Nadalje se prebere poročilo g. Pleteršnika o nabiranju slovenskih geografskih imen. Dozdaj mu jih je poslalo na Kranjskem 195 far, na Štajarskem 120, na Koroškem 108, iz Isre 20, z Goriškega jih ima nabranih iz 36 far, ktere vse prepusti Matici. Ostale, ki še niso nič poslale, nasvetuje pozivljati po dopisnicah, na ktere naj bi se natisnil ta le poziv:

P. n. častiti gospod.

Ker je slavni odbor „Matice Slovenske“ meni izročil nabiro slovenskih zemljepisnih imen, prosim Vas zaupno, da blagovolite vsa imena vasi, okolic, dolin, gor, hribov, rek, potokov, izvirkov, jezer itd. fare, natančno, kakor jih ljudstvo izgovarja, z naglaskom zapisati, nemška imena, če se ločijo, pristaviti, kakor tudi imenom vasi in okolic pripisati, kako njih prebivalcem pravijo, ter zapisana imena meni poslati. Nadejaje se, da pospeševanju slov. vednosti svoje prijazne pomoči ne boste odrekli, se Vam v imenu odbora že naprej zahvaluje

Maks Pleteršnik

gimnazijski profesor v Ljubljani.

Odbor temu pritrdi. — Dalje se sklene knjigo „Živalstvo“, po kateri zlo poprašujejo, vnovič po 15. nemškem natisu izdati, in se v ta namen obrniti do tiskarja Mercy-a v Pragu, da se on dogovori z lastnikom podob in naznani zadnjo ceno. — Prošnje za knjige Matične se izročé predsedništvu v rešitev; ravno tako se za izvolitev in imenovanje novih poverjenikov pooblasti predsedništvu. — Prebere se pismo pregledovalcev računov, ki so jih našli vse v redu, samo izrekajo željo, naj se za izdane knjige napravi kontrolna knjiga. Sklene se, jo omisliti; tudi se bodo naročile še nekatere nove omare in predali za kliše (podobe), ki se bodo le po eni vrsti v nje vkladali. Sostavo inventara od Matice izdanih knjig je prevzel g. dr. Poklukar. — G. Robič poroča potem o zastalih dolgovih, katerih je največ od l. 1873 do 1875 in se jih mnogo odpiše. — Naposled poroča g. Grasselli v imenu gospodarskega odseka, da ste stanovanji v novi Matični hiši odani za 400 in 450 gld. Ker nekaj intabuliranih dolgov še ni izbrisanih, se sklene dr. Zarniku pisati, naj to reč pospeši ter blagovoljno naznani, zakaj se to že dozdej ni zgodilo. — Ogorkov spis o Epiktetovem modroslovju v pretres prevzame g. prof. Vavru. Po razgovoru o tiskanji letošnjih knjig se seja o 1/2 8. uri sklene. Iz zapisnika je razvidno, da je v l. 1880 pristopilo 49 novih udov, odstopilo pa jih je 68, največ zaradi zastale letnine, ki se je od njih tirjala.

(Razpisana) je služba asistenta in ob enem sekundarija na porodniški šoli v Ljub-

ljani. Plača poleg prostega stanovanja 315 gl., dalje za luč in kurjavo 42 gld. in nagrade 85 gld. Prosilci morajo biti ali doktorji zdravilstva, ali ranjencelniki, ali pa morajo vsaj imet prvi rigorozum in morajo znati tudi slovenski. Prošnje naj se vložé do 30. novembra pri vodstvu porodniške šole v Ljubljani.

(Mapárski arhivar) v Ljubljani je postal g. geometer Macak.

(Za živinozdravnika) bila sta z odliko na Dunaji diplomirana gg. Fr. Ravnikar in Pavel Skalec, ki sta se povrnila v svojo domačijo na Kranjsko. Upamo, da bosta tudi v domači deželi dobila službi in da jima ne bode treba v tujih krajih kruha iskati.

(Kje je Vojnik?) Te dni smo dobili v roke dopisnico, adresirano na „g. A. B. v Vojniku pri Celji.“ Na ljubljanski pošti niso vedeli, kje je Vojnik, in so pripisali po nemški: „Unbekannt, vielleicht Hochenegg bei Gottschee in Krain.“ Pa tudi za Celje menda ne vedo, sicer bi Vojnika, ne bili iskali pri Kočevji, ampak bi bili dopisnico vsaj poslali v Celje, kjer bi bili za Vojnik menda vsaj vedeli. To pa zopet potrjuje našo že čestokrat ponavljano pritožbo, da je treba po naših vradih domačih slovenskih vradnikov, kojim so naši ljudje in naši kraji znani.

(Potres) se je v Zagrebu ponovil 11 t. m. trikrat po noči, potem zjutraj ob 1/2 6 uri, ob 1/2 11. uri in ob 11. uri 25. min. precej močno. Zadnjega so nekteri čutili tudi v Ljubljani. Tudi včeraj ponovil se je zjutraj dvakrat. V torek je bil potres silno hud v Št. Jerneju, kjer so zvonili sami od sebe zvonovi, pa v Leskovcu, kjer so ljudje bežali od sv. maše iz cerkve. — O dogodkih v Zagrebu nam poroča še neki prijatelj našega lista, ki je te dni došel v Ljubljano, da se je v Ilici zvrnilo več vozov s konji vred. Hiš je okoli 5000 več ali manj poškodovanih in nekatere se bodo morale čisto podreti in vnovič čidati. Neki litograf je bežal iz hiše, pa zvrnil se je nanj dimnik in ga ubil. Dva italijanska delavca sta delala na stolpu kraljeve cerkve, pa sta padla na tla in eden se je precej ubil, eden pa hudo poškodoval. Pravijo, da je ubilo tudi nekega feldvebeljna, in v tovarni za tabak tudi 6 deklet, pa „Obzor“ o poslednjem nič ne vé, morda ni res. Ker v razkopanih hišah ni varno prebivati, seli se gospoda na deželo. Cerkev v Podsusedu blizu Zagreba in v Vsehsvetih ste se obe podrli. Škode je v Zagrebu brez one v cerkvah čez 3 milijone gld. Cesar so podarili iz lastnega 10.000 gld. — Sabor deželni je preložen.

Razne reči.

— Katoliško slovstvo se v novejšem času vsestransko lepo razvija in zlasti si je v tem oziru gosp. Fr. Pustet v Ratisbonu zadobil velike zasluge, ker je na svetlo spravil že mnogo prav dobrih in koristnih knjig in časopisov. Ljudstvo želi po dušni hrani in je v prejšnjih časih mnogo denarja potrosilo za knjige in časopise, v katerih se je dostikrat naša sv. vera ali naravnost spodkopavala, ali pa postransko smešila. V tem oziru so posebno veliko škodovali tako imenovani lepoznanški ali zabavni listi, ktere so si tudi mnogi sicer dobri katoličani naročali, ker so ali v resnici ali po nevednosti mislili, da katoliško slovstvo v tem oziru ne more tekmovali z drugimi listi enake vrste. Da pa to ni res, nam priča zabavnik Deutscher Hausschatz, ki ga gori omenjeni založnik izdaja. Dozdaj je prišlo na svetlo 6 letnikov, ki so polni lepega, podučnega in ob enem zabavnega berila in se

smejo v tem oziru meriti z vsakimi enakimi časopisi. Z mirno vestjo ga toraj smemo priporočati vsem katoliškim rodbinam, ki se želé naročiti na kak nemški zabaven list. Z mesecem oktobrom prišel je svoj 7. letnik, ktereга sta dozdej prišla na svetlo dva snopiča, ki nam pričata, da si g. založnik na vso moč prizadeva temu zabavniku dati ono popolnost, ki jo smemo od enakega časopisa glede berila in podob v sedanjem času po pravici zahtevati. Cena vsakemu snopiču je prav nizka in znaša le po 24 kr. Razun tega dobe naročniki še lepo na pozlačeni podlagi po profesor-Kleinovem načrtu krasno naslikano podobo „Kristus pred Pilatom“, za ktero doplačajo samo 72 kr.

Drugi snopič obsega: Die Mappe des Advokaten. Roman von Alfred Hugo (Fortsetzung) — Der Professor in der Kur. Humoreske von A. Schirmer (Fortsetzung und Schluss.) — Unter den Fichten. Gedicht von Louis Brill. — „Vom Schlage berührt und getroffen.“ Ein wichtiges Kapitel für die gebildete Männerwelt von Dr. Joh. Aug. Schilling (Fortsetzung und Schluss). — Der Kiang-lu. Ein Abenteuer in China von Karl May (Fortsetzung). — Blücher in Eilmarsch auf Waterloo. — Allerseelen. Gedicht von Julius Schwering. — Aus unserem Rhein Album. — Kleve. — Schwalbenabschied. Gedicht von Franz Alfred Muth. — Berliner Chronik. Von Dr. X. — Nachklang zum Wittelsbacher Jubiläum. — Der Kirchturm von Candebec. Erzählung aus der Normandie von Emden. — Die Kreuzblume der Hauptthürme des Domes in Köln. — Allerlei. — Podobe pa so: Das Angebinde zum Namenstag. Originalzeichnung von K. Hetz. — Blücher im Eilmarsch auf Waterloo. Von E. Hüntten. — Lohengrin's Abschied. Von A. Bauer. — Das Schlossthor und der Schwanenthurm in Kleve. Von Th. Weber. — König Ludwig II. von Bayern. — Nestquackelchen ist auch da! Gemalt von Gustaf Süß. — Die Kreuzblume der Hauptthürme des Kölner Domes.

Jako hvale in priporočila vredna sta tudi koledarja, ki sta prišla za prihodnje leto v Pustetovi založbi na svetlo. Večji med njima je „Regensburger Marienkalender“, ki je letos doživel že 16. letnik in obsega razun navadnih koledarskih reči tudi mnogo kratkočasnega in podučnega berila. Ker v nekterih nemških hišah nimajo družega zabavnega berila, kakor koledar, pomnožil je g. založnik ta del prav zelo ter mu pridejal poseben snopič jako zanimivih povest in resničnih dogodkov. Cena koledarju je 36 kr.; pripovedkam pa 30 kr.

Prav mičen je tudi gospem in gospodičnam odločeni „Kleiner Marienkalender“ s krasno Marijino podobo na čelu in prav zanimivi spisi, ki se delé v 4 glavne dele: 1. Cvetlice Marijine, 2. zrcalo za ženstvo, 3. duhovite ženske 4. ženske imena.

Naj omenimo še dveh knjig ki so letos pri g. Pustetu prišle na svetlo, namreč: „Der Katholische Kirchengesang“ in pa „Berufung einer jungen Protestantin zur Erkenntniss der Wahrheit“, zaupljiva pisma neke mlade luteranke, ki se je k katoliški cerkvi povrnila. Prva knjiga je zlasti za nje zanimiva, ki si prizadevajo vrediti cerkveno petje v duhu in po pravilih katoliške cerkve, druga pa daje jasen dokaz, da človek z gnado božjo resnico gotovo najde, ako jo le resno išče. Cena prvi je 1/2 nemške marke, to je 90 kr., drugi pa 84 kr. Vse te knjige in časopisi se zamorejo naročiti v vsaki knjigarni v Ljubljani, pa za to zlasti priporočamo „katoliško knjigarno“ pred škofijo št. 6.